

NOTAT

2. oktober 2008
Sag 07/00859
/ssi/frn/-ebst

Årlig status for industrisamarbejde med udenlandske leverandører til Forsvaret

1. Resumé

Der er pt. 32 udenlandske leverandører af forsvarsmateriel, som er forpligtet til at lægge ordrer hos danske forsvarsrelaterede virksomheder. Afviklingen af forpligtelserne i 2007 er opgjort til 1,2 mia. DKK. De udenlandske leverandørers forpligtelser udgør 5,3 mia. DKK. Fratrækkes forhåndsgodkendt industrisamarbejde (godkendte, men endnu ikke gennemførte projekter), er det ikke-disponerede udestående opgjort til 2,0 mia. DKK.

2. Baggrund

Når Forsvaret anskaffer forsvarsmateriel fra udlandet, skal den udenlandske leverandør indgå en industrisamarbejdsaftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen. I aftalen forpligter leverandøren sig til at etablere et samarbejde med eller lægge forsvarsrelaterede ordrer hos danske virksomheder for en værdi, der svarer til kontrakten med Forsvaret. Det sker typisk i løbet af 3-8 år. Tilsvarende krav stilles i andre lande.

Industrisamarbejdsaftalerne skal styrke danske virksomheders teknologiske niveau, markedsadgang og samarbejde med udenlandske leverandører af forsvarsmateriel.

Industrisamarbejdsaftalerne er baseret på regler udstedt af økonomi- og erhvervsministeren med hjemmel i lov nr. 602 af 24. juni 2005 og er senest ændret pr. 1. februar 2008. Ændringerne er skitseret i rapport for 2006 fremsendt til Folketingets Erhvervsudvalg og Folketingets Forsvarsudvalg den 18. januar 2008.

Reglerne og oplysninger om udenlandske leverandører og udestående beløb mv. findes på Erhvervs- og Byggestyrelsens hjemmeside:

<http://www.ebst.dk/industrisamarbejdsaftaler>.

3. Indgåelse af industrisamarbejdsaftaler

Alle materielanskaffelser er som udgangspunkt omfattet af krav om indgåelse af industrisamarbejdsaftaler svarende til hele anskaffelsessummen.

Undtaget herfra er:

- ordrer placeret i Danmark,
- anskaffelse af brugt eller civilt materiel,

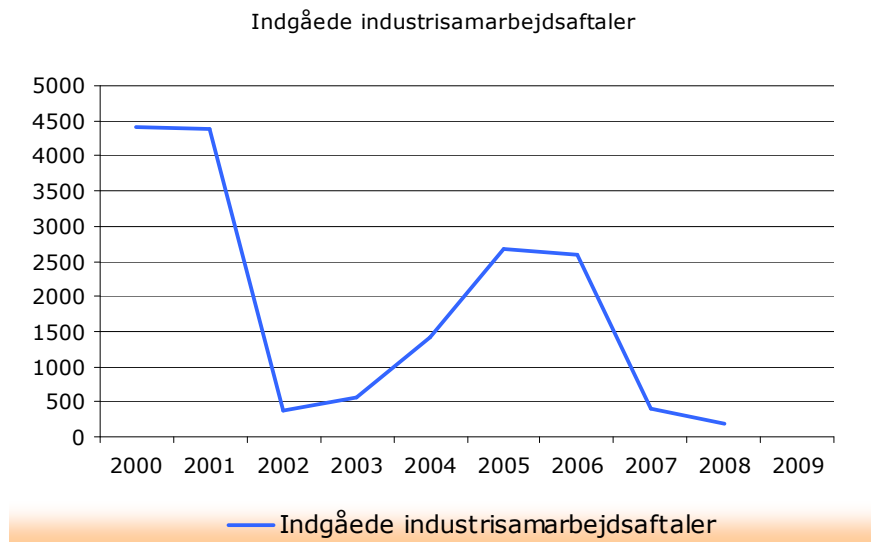
- dokumentation og tjenesteydelser,
- uddannelse i forbindelse med anskaffelsesprojektet samt
- bygge- og anlægsarbejder undtaget fra kravet om industrisamarbejde.

Herudover er der en bagatelgrænse på 5 mio. DKK.

Industrisamarbejdsaftaler skal indgås senest 30 dage før indgåelse af kontrakten mellem Forsvaret og den udenlandske leverandør.

Erhvervs- og Byggestyrelsen har i 2007 indgået 9 industrisamarbejdsaftaler med udenlandske leverandører for et samlet beløb på i alt 303 mio. DKK. Det er det laveste beløb, der er indgået industrisamarbejdsaftaler for i de 12 år, Erhvervs- og Byggestyrelsen har data for. I 2008 har Erhvervs- og Byggestyrelsen pr. 1. juni 2008 indgået 3 industrisamarbejdsaftaler for samlet 202 mio. DKK. Det er Forsvaret, der ud fra reglerne om industrisamarbejde orienterer Erhvervs- og Byggestyrelsen om modkøbskravet i forbindelse med en materielanskaffelse.

Figur 1: Indgåede industrisamarbejdsaftaler i perioden 2000–2008 (mio. DKK, prisniveau 2007)

Forsvarets Materieltjeneste og Erhvervs- og Byggestyrelsen har indledt dialog om, hvordan rapportering på området vedrørende industrisamarbejde fremadrettet kan tilrettelægges. Formålet hermed er at skabe rammen for at kunne udarbejde en mere retvisende sammenligning af på den ene side Forsvarets materielanskaffelser, og på den anden side de faktisk indgåede industrisamarbejdsaftaler.

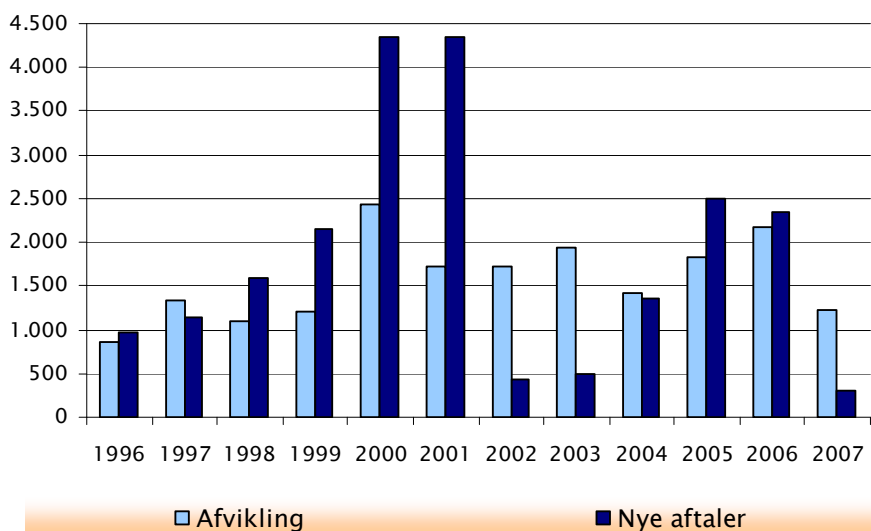
I dialogen indgår tillige drøftelser om, hvorvidt der i den årlige status for industrisamarbejde vil kunne indgå en opgørelse over de forsvarsmaterielanskaffelser, der er undtaget fra krav om industrisamarbejde.

Folketingets Forsvars- og Erhvervsudvalg vil blive orienteret om resultatet af denne dialog inden udgangen af Folketingssamlingen 2008/2009.

4. Afvikling af eksisterende forpligtelser

Pr. 1. juni 2008 har Erhvervs- og Byggestyrelsen færdigbehandlet alle indkomne rapporter vedrørende udenlandske virksomheders industrisamarbejde med danske virksomheder i 2007. Styrelsen har opgjort, at der i 2007 er afviklet 1,2 mia. DKK mod 2,2 mia. DKK i 2006 og 1,8 mia. DKK i 2005. Afviklingen i 2007 er, som det fremgår af figur 2, den laveste siden 1999. Dette kan bl.a. henføres til, at de udenlandske leverandørers forpligtelser til at afvikle er faldende.

Figur 2: Indgåede industrisamarbejdsaftaler og afvikling, i perioden 1996–2007 (mio. DKK, prisniveau 2007)

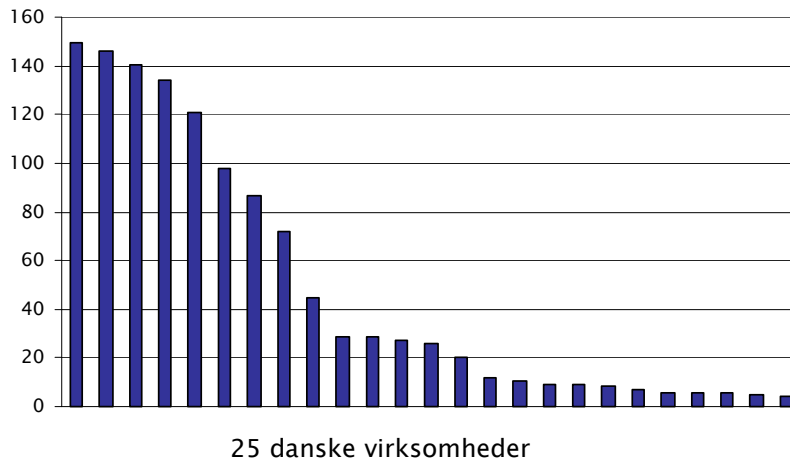

Når en industrisamarbejdsaftale afvikles, reduceres modkøbssaldoen som beskrevet neden for i afsnit 5.

Figur 2 viser værdien af de indgåede industrisamarbejdsaftaler i perioden 1996-2007 samt værdien af ordrer og samarbejde, som er registreret som afvikling på forpligtelserne i de pågældende år.

Der er i 2007 afviklet hos 101 danske virksomheder, hvoraf 22 virksomheder ikke tidligere har modtaget ordrer under modkøbssystemet. De 25 virksomheder, hvor de udenlandske leverandører har afviklet mest, tegner sig for 98 procent af afviklingen, mens 56 procent er koncentreret hos fem virksomheder, jf. figur 3.

Figur 3: Afviklingen hos de 25 danske virksomheder, hvor der er afviklet mest, 2007 (mio. DKK.)

5. Samlet udestående modkøbssaldo

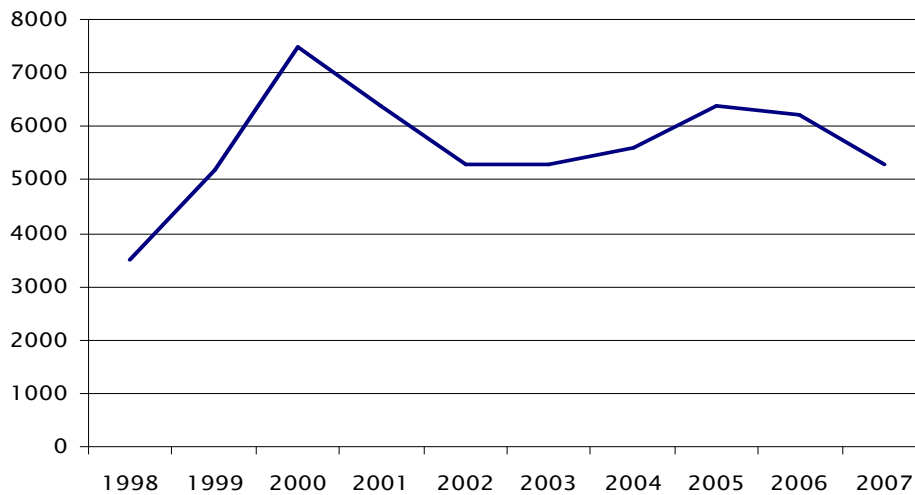
Afviklingen af industrisamarbejdsaftaler mellem Erhvervs- og Byggestyrelsen og de udenlandske leverandører forløber tilfredsstillende. Udviklingen i afviklingen overvåges nøje for at sikre, at de udenlandske leverandører lægger ordrer i Danmark som aftalt.

Mens det for fem år siden var mere end hver fjerde udestående krone, der ikke blev afviklet i overensstemmelse med de industrisamarbejdsaftaler, der er indgået med Erhvervs- og Byggestyrelsen, er det nu kun ca. 5 procent, der har en afvikling, som afviger fra industrisamarbejdsaftalen. De udenlandske leverandører synes således at have gode muligheder for at afvikle deres forpligtelse hos dansk industri.

Når der indgås en industrisamarbejdsaftale, og forsvaret har indgået kontrakt med den udenlandske leverandør, registreres beløbet hos Erhvervs- og Byggestyrelsen som en forpligtelse. Leverandøren har normalt 3-8 år til at etablere samarbejde med danske forsvarsrelaterede virksomheder og skal årligt rapportere til Erhvervs- og Byggestyrelsen om, hvordan beløbet afvikles gennem kontrakter med danske virksomheder. Når de pågældende danske virksomheder har bekræftet samarbejdet med den udenlandske leverandør, nedskrives forpligtelsen.

I de sidste 10 år har den udestående modkøbsforpligtelse udgjort mellem 3,5 og 7,5 mia. DKK, jf. figur 4. Opgjort pr. 1. juni 2008 udgjorde udeståendet 5,3 mia. DKK, svarende til et fald på 1,1 mia. DKK i forhold til året før.

Figur 4: Udviklingen i den udestående modkøbsforpligtelse, i perioden 1998–2007 (mio. DKK)

En del af det udestående beløb er reserveret til forskellige igangværende projekter. Erhvervs- og Byggestyrelsen har givet forhåndsgodkendelse til en række samarbejdsprojekter mellem danske virksomheder og udenlandske leverandører. De forhåndsgodkendte beløb afskrives i takt med, at projekterne gennemføres. Det sker typisk inden for en 2-årig periode. Det aktuelle reserverede forhåndsgodkendte beløb (godkendte, men endnu ikke gennemførte projekter) udgjorde pr. 1. juni 2008 ca. 2,7 mia. DKK. De kan derfor endnu ikke fratrækkes i opgørelsen over det samlede udestående.

Hertil kommer, at styrelsen pr. 1. juni 2008 har indgået 5 bankingaftaler¹ med udenlandske leverandører. Indeståendet på disse aftaler udgør i alt 535 mio. DKK.

Den andel af modkøbssaldoen, der ikke allerede er disponeret via forhåndsgodkendte projekter, eller som kan modregnes med bankingaftaler eller prækvalifikationsbankingaftaler,² udgør pr. 1. juni 2008 herefter ca. 2,0 mia. kr.

6. Nye kampfly

Økonomi- og Erhvervsministeriet samarbejder med dansk industri og de potentielle leverandører af nye kampfly til Danmark med henblik på at skabe klare rammer for dansk industriel deltagelse i flyproduktionen og andet industrisamarbejde.

¹ En bankingaftale indebærer, at en udenlandsk leverandørs overopfyldelse af en tidligere industrisamarbejdsaftale ”opsøres” og modregnes, hvis leverandøren senere sælger materiel eller tjenesteydelser til Forsvaret.

² Aftaler indgået i forbindelse med prækvalifikationsforretningen hos Forsvaret.

Lockheed Martin Aeronautics - F-35 Lightning II Joint Strike Fighter (JSF)

Økonomi- og erhvervsministeren har gennem dispensation undtaget Joint Strike Fighter-projektet fra de almindelige regler om industrisamarbejde. Undtagelsen har været en forudsætning for, at Danmark kunne tiltræde *Joint Strike Fighter Production, Sustainment, and Follow-on Development Memorandum of Understanding* (JSF PSFD MOU). Danske virksomheder skal i stedet konkurrere med de øvrige otte JSF-partnerlandes industrier om at deltage i projektet.

Erhvervs- og Byggestyrelsen har i samarbejde med hovedleverandøren af Joint Strike Fighter, Lockheed Martin Aeronautics, og de to motorleverandører, Pratt & Whitney og Fighter Engine Team, etableret en monitoringsordning, der følger tilgangen af ordrer til danske virksomheder.

Saab - Gripen Next Generation

Saab Gripen har i overensstemmelse med reglerne for industrisamarbejde indgået en prækvalifikationsbankingaftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen. Det industrisamarbejde, som Saab og underleverandørerne til Gripen Next Generation nu gennemfører med danske virksomheder, kan således siden hen modregnes en eventuel modkøbsforpligtelse, hvis Danmark vælger Gripen Next Generation.

Boeing - F/A-18E/F Super Hornet

Boeing er i foråret 2008 indtrådt i konkurrencen om at levere Danmarks kommende kampfly. Erhvervs- og Byggestyrelsen forventer i løbet af 2008 at indgå en aftale med Boeing svarende til aftalen med Saab Gripen.

EADS - Eurofighter Typhoon

Eurofighter har i december 2007 suspenderet sit engagement i konkurrencen om at levere Danmarks kommende kampfly. Erhvervs- og Byggestyrelsen havde forud for suspensionen tilbudt hovedleverandøren EADS at indgå en aftale svarende til aftalen med Saab Gripen. EADS har mulighed for at genoptage engagementet i konkurrencen. Den 18. juli 2008 meddelte EADS over for Forsvarsministeriet, at de ikke ønsker at genoptage engagementet i konkurrencen.